

ELMA GÖZKURDU, *Anthonomus pomorum* L. (Coleoptera: Curculionidae)

Uzm. Naim ÖZTÜRK*

*Adana Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü, 01321 Yüreğir / Adana

◆Elma gözkurdu (*A. pomorum*), ülkemizde yeni bir zararlı olmayıp çok eskiden beri bilinmektedir. Ancak, zararlıının bazı yıllar özellikle elma ve armut bahçelerinde önemli sorun oluşturduğu bilinmektedir. *A. pomorum*'un zararı ile değişik biyolojik dönemlerinin görsel olarak verildiği bu yayın, özellikle mesleğe yeni başlamış teknik elemanlar ile üreticilerimizin zararlıyı daha kolay tanıyarak sorunun çözümünde yardımcı olacağı düşüncesiyle hazırlanmıştır.

Photo by Naim Öztürk

Şekil 1. Elma gözkurdu (*A. pomorum*)'nun ergini (a) ve çiçekte beslenen larvası (b)

Tanımı: Erginleri, 5-5,5 mm boyunda (yaklaşık saçma iriliğinde) olup vücutları sarımsı gri renkli tüylerle örtülüdür. Üst kanatların rengi siyahımsı kahverenginden açık kahverengiye kadar değişir ve üzerlerinde iki kahverengi bant ile çevrilmiş "V" şeklinde bir yapı bulunur. Antenleri hortumun ortasından çıkar (şekil 1a). Yumurtaları beyaz renkte ve oval yapılıdır. Larvaları bacaksız, yarım ay şeklinde kıvrık, 6-8 mm ve sarımsı beyaz renklidir (şekil 1b). Pupa, serbest pupa tipinde ve yaklaşık 4.5 mm boyundadır.

Photo by Naim Öztürk

Photo by Naim Öztürk

Şekil 2. Elma gözkurdu'nun çiçekte beslenen ergini (a) ve çiçek içindeki pupası (b)

Yaşayışı: Kışı ağaç kabukları, taş, yaprak döküntüleri altı ile toprağın çatlakları arasında ergin dönemde geçirir. Ortalama günlük sıcaklık 7-8°C'yi bulduğunda kışlaktan çıkan erginler, ağaçların açmakta olan tomurcuk ve sürgünleri ile beslenir (şekil 2a). Daha sonra dişi bireyler, çiftleşerek yumurtalarını çiçek tomurcuklarına bırakır. Larva beslendiği çiçek içinde gelişmesini tamamlar ve pupa olur (şekil 2 b, şekil 3a ve b). Buradan çıkan erginler taze yaprak ve sürgünlerde bir süre beslendikten sonra ertesi yılın çiçek dönemine kadar kışlağa çekilir. Zararlı, yılda 1 döl vermektedir.

Zarar Şekli: Elma gözkurdu'nun larvaları çiçek tomurcuklarında beslendikleri için, bu çiçekler açılmaz ve meyve bağlamazlar. Bu tip çiçekler kahverengileşip kuruyarak ağaç üzerinde kalır ve dökülür. *A. pomorum*'un erginleri, bitkilerin çiçekleri dışında taze yaprak ve sürgünleriyle de beslenmektedir.

Photo by Naim Öztürk

Photo by Naim Öztürk

Şekil 3. Elma gözkurdu'nun pupası (a) ve pupadan ergin çıkışı (b)

Mücadelesi

Mekanik Mücadele: Gözlerin patlamasından itibaren çiçek tomurcukları görününceye dek ağaçların altına çarşaf serip dalları sallayarak düşen erginler ve zarar görmüş bulaşık çiçekler toplanmalıdır. Kışın veya budama sırasında yapılacak kontrollerde, zarar görmüş gözlerin bulunduğu dallar kesilerek ayıklanmalıdır.

Photo by Naim Öztürk

Photo by Naim Öztürk

Şekil 4. Elma gözkurdu'nun çiçekdeki zararı (a) ve pupadan ergin çıkış deliği (b)

Kimyasal Mücadele: *A. pomorum* ile bulaşık olduğu bilinen bahçelerde mart ayından itibaren 7-10 gün ara ile yapılan kontrollerde, ağaç başına ortalama 10 bulaşık çiçek tomurcuğu varsa veya 100 darbede 30 ergin bulunmuşsa, ilaçlı mücadele yapılır. En uygun ilaçlama zamanı yaprakların fare kulağı dönemidir. Çiçek tomurcukları görülmeye başlayınca ilaçlama bitirilmiş olmalıdır. Herhangi bir neden ile bu zamanda ilaçlama yapılamazsa, mayısın ilk haftasında çiçek taç yaprakları tamamen döküldükten sonra, bulaşık çiçek tomurcukları kafese alınır. Günlük kontroller yapılarak ilk ergin çıkışı görüldükten bir hafta sonra, önümüzdeki yılın popülasyonunu düşürmek amacıyla geç ilkbahar ilaçlaması yapılmalıdır.

Elma gözkurdu'na karşı ruhsatlı ilaçlar;

- 1) Carbaryl 50 WP, 200 g
- 2) Malathion 190 g/l EC, 300 ml
- 3) Malathion 650 g/l EC, 100 ml
- 4) Malathion 25 WP, 250 g
- 5) Diazinon 185 g/l EC, 250 ml
- 6) Diazinon 630 g/l EC, 75 ml

KAYNAKLAR

Anonim, 1995. Zirai Mücadele Teknik Talimatları, Cilt-3. T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Ankara, 444 s.

....., 2008. Apple weevil, Apple blossom weevil, Pear flower bud weevil. www.inra.fr/hyppz

Zeki, C., Demir, T., Kılıç, M., Kural, İ., Çakır, O., Tokgönül, S., Hepdurgun, B., Çalı, S. ve Aydoğdu, S., 1999. Elma Bahçelerinde Entegre Mücadele Teknik Talimatı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara, 81 s.